

Daljnji pokusi oko mehanizacije ribolova na ribnjacima

Uzgoj ribe u šaranskim umjetnim ribnjacima stvarno je vezan na vremenski dosta kratak rok, jednu ljetnu sezonu, pet do najviše osam mjeseci, od marta do mj. novembra. Za to vrijeme uzgoj ribe prolazi više faza, od kojih je završna faza, ribolov, redovno dosta složen i naporan posao.

Ribolov se obavlja u kasnu jesen, prije nastupa zime ili u rano proljeće. Dakle u vrijeme, kada nije prijatno raditi sa ribom u vodi na raskvašenom terenu, često uz loše vremenske prilike. Ribolov se vrši na uobičajen način, povlačenjem ribolovnih mreža po kanalima, u koje se slegla riba. U dobro izgrađenom ribnjaku sav posao ribolova koncentriran je na jednom mjestu. Na najnižem dijelu ribnjaka, pred izlaznim grljenjakom, sakupljena je sva riba u zadnjem ostatku zamuljene vode. Za ribolov se traži naročita ribarska oprema i kvalificirani kadar ribarskih radnika, opremljen za taj rad u vodi

Ribolov na Varaždin-Bregu, riba na ugrađenom stolu

Foto: Ing. Fijan

dugim čizmama i nepromočivom odjećom. Posao ribolova iziskuje izvjesnu rutinu, da se riba sa što manje napora, uz brižnu manipulaciju, u dobroj kondiciji izlovi, klasira po vrsti i težini i spremi u zimovnike.

Na većim ribnjacima postoji za ribolov posebni ribarski alat i oprema, poslovima ribolova rukovodi iskusni ribarski tehničar ili majstor uz pomoć kvalificiranih ribarskih radnika, pa se ribolov odvija po planu, bez ikakvih smetnji. Uz dobru organizaciju ribolova na velikom ribnjaku moguća je u jedan dan izloviti i u zimovnike spremi i do 100.000 kg ribe.

Naprotiv, u malim ribnjacima ribolov zadaje najviše brige i napora. Često nedostaje za ribolov najnužniji ribarski alat, pa nema ni radnika, koji

su vješti tom poslu. Radnici, koji se za taj prigodan posao nađu, obično imaju volju, ali nisu vješti poslovima ribolova, uz to su vrlo slabo opremljeni odjećom i obućom za taj naporan rad u vodi i blatu.

U malim ribnjacima su upravo radi navedenih teškoća vršeni pokušaji, da se rad kod ribolova što više pojednostavi i olakša, to više, jer razmjerno mali ulov uzgojne ribe ne može podnijeti većih izdataka za ribolovnu opremu i rad.

Poticaaj za rješavanje toga problema dao je već prije postojeći uređaj za automatski ribolov na jezeru Trakošćan. Na jezeru Trakošćan postoji manje ribnjačarstvo još iz feudalnih vremena, površine 30 ha. Jezero Trakošćan je jedan od većih ribnjaka, uz još šest manjih pomoćnih ribnjaka, koji su pred tri godine obnovljeni. Na jezeru Trakošćan su napose uslovi ribolova vrlo teški. Najniži dio terena u jezeru je duboko zamuljeni prostor, ispred zidane betonirane brane sa uspravnim zidom visine 5 m. Na tom prostoru, gdje se na dubokom mulju skupi u zadnjem ostatku vode sva riba, glib je toliko dubok, da se ne može uopće pristupiti izlovu ribe mrežom. Radi toga je i riješen problem izlova ribe na suprotnoj strani izlazne cijevi, gdje je ugrađen uređaj za izlov ribe, betonirani žlijeb sa rešetkama. Vodom zahvaćena riba dolazi gravitacijom na žlijeb, ovdje se voda preko rešetaka izcijedi, pa u nastavku na drvenom koritu ostaje sama riba, koja se može lako i brzo pokupiti, prebrati i smjestiti u obližnja dva zimovnika. Koristeći taj uređaj moguće je iz jezera poloviti svu ribu, oko 5.000 kg, za svega tri sata, uz pomoć osam radnika, koji mogu taj posao lako obaviti bez čizama i naročite ribarske opreme.

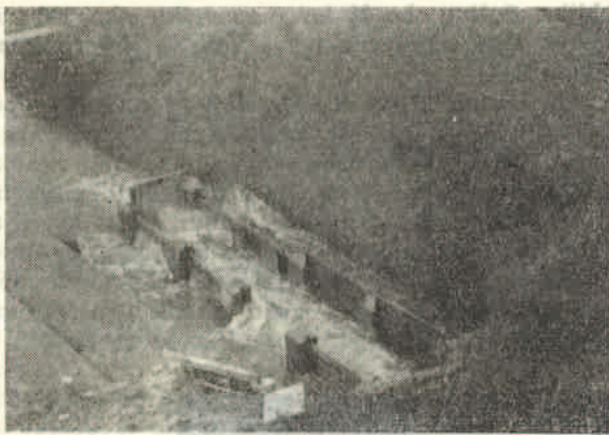
Prvi ribolov na novo izgrađenim ribnjacima u Varaždin-Bregu 1957. g. bio je za radni kolektiv toga poljoprivrednoga dobra napose težak i naporan. Uz kanal za izlov ribe slegao se sloj zemlje i mulja. Povlačenje mreže tim kanalom po vodi i mulju bilo je naporan, ali je još teži posao bio izvlačenje ribe preko dubokoga mulja uz tek podignuti nasip. Radnici su sa teretom ribe upadali u mulj preko koljena. Vanredno naporan ribolov dao je poticaaj, da se pristupi izgradnji posebnoga uređaja za ribolov po uzoru na već postojeći u Trakošćanu. Koristeći taj uređaj iduće godine, ribolov je bio neuporedivo brži i laganiji za radnike, koji su taj posao obavili bez napora, u cipelama.

I prvi ribolov na novim ribnjacima u Lukavcu u jesen 1958. god. isto tako vršen je uz težak rad i znatan utrošak radne snage. Slabo opremljeni radnici, neuki tom poslu, vukli su mreže i potom izvlačili ribu košarama po vrlo teškom terenu. Raskvašeni nasip, sa dubokim glibom, kočio je na svakom koraku kretanje radnika pod znatnim teretom. Uz to je i riba, zavučena mrežom u mulj, bila izložena maltretiranju, pogotovo, jer se rad nije mogao ni uz najbolju volju ubrzati, radi teškoga terena, a neiskusnih radnika. I ovdje je već iduće godine izgra-

đen uređaj za automatski izlov ribe. U poredbi sa ribolovom u prvoj godini, lov ribe preko uređaja u drugoj, 1959 godini, vršen je uz minimalni napor radnika, tehnički savršenom manipulacijom, a uz znatnu uštedu vremena i radnika.

Kako gradnja automatskoga uređaja za izlov ribe traži dosta vremena i ulaganja sredstava, traženo je i nađeno u tom pravcu i jedno drugo, isto tako dobro rješenje: Kod ribolova u II. ribnjaku na Lukavcu u 1959 godini umjesto stabilnoga uređaja sa podom u vidu ribarskoga stola i betonskim stupcima, koji drže rešetke, ovdje je izlov ribe vršen podmetnutom gustom ribarskom mrežom.

Izlazna cijev, koja odvodi vodu iz grljenjaka, završava na drugom kraju nasipa betoniranom glavom, ispod koje leži slapište i dalje u zemlji od vode izdubeni kotao. U tom izlaznom kanalu sa depresijom, u kojoj leži voda, položena je posebna mreža, sastavljena za tu svrhu. Platno mreže ima okca promjera 12 mm sa predom od jačega konca, rubovi platna su oivičeni konopom. Mreža se stavi u

Uređaj za automatski lov ribe, Varaždin-Breg

Foto: Ing. Fijan

kanal pred izlaznu cijev. Prednji kraj mreže veže se uz samu glavu izlazne cijevi na poredane željezne kuke, koje su pričvršćene u betonsku glavu cijevi. Donji kraj mreže vezan je na motku, koja je stavljena popreko izlaznoga kanala. Krajevi mreže oivičene konopom pričvršćeni su uz rub kanala malim, u zemlju ubodenim, šiljcima. Platno mreže ima veličinu 3×5 m, a koristi se za hvatanje ribe, koja vodom izlazi kroz cijev iz ribnjaka. I ovdje je isti postupak, kao i kod stabilnoga uređaja, no sa tom razlikom, da riba stoji u mreži, koja je uronjena u kanalu izlazne cijevi. Iz te mreže se dalje riba grabi meredovima i stavlja na ribarski stol radi dalje manipulacije.

Ovaj način izlova ribe sa postavljenom mrežom ima znatnu prednost ispred uobičajenoga ribolova povlačenjem mreža u kanalu pred izlaznim grljenjakom. Postavljena mreža puni se po volji ribom, koja je čista od mulja u vrlo dobroj kondiciji. Jedino je ovdje potreban poseban ribarski stol, na koji se stavlja riba, vađena iz mreže. Dakle, kod postavljene mreže je potrebna jedna operacija više, stavljanje ribe na ribarski stol, dok kod ugrađenoga sta-

bilnoga uređaja riba sama dolazi automatski na ribarski stol. Ipak je i postavljena mreža znatna pomoć za daleko povoljniji način ribolova tamo, gdje

Ribnjak Lukavec I. Postavljeni stupci za uređaj automatskog ribolova — Foto: Ing. Fijan

nema vremena i sredstava, da se za tu svrhu izgradi potrebni stabilni uređaj, sa potrebnim pomičnim rešetkama.

Prednosti automatskoga ribolova stabilnim uređajem, odnosno postavljenom mrežom, su sljedeći:

— Ribarski radnici, zaposleni kod automatskoga ribolova, obavljaju taj posao daleko lakše, bez većega napora, radeći pod mnogo boljim uvjetima, van vode i mulja, na tvrdom terenu.

— Kod toga je znatna ušteda na mrežama za povlačenje, kao i na ribarskoj opremi. Ne treba dugih ribarskih čizama i nepromoćive odjeće.

— Kod ovih metoda ribolova napose je velika ušteda na vremenu i broju radnika (90%). Otpada: unašanje velikih ribolovnih mreža po teškom terenu do ribolovnih kanala; razvijanje i povlačenje mreža; česti dulji zastoji, kad zapne ili se podere mreža o žilje i panjeve u vodi; izvlačenje ribe, pa opetovano višekratno povlačenje mreže, i t. d.

— Manipulacija ribom je mnogo pojednostavljena, riba ne trpi od stezanja ili povlačenja po mulju, te nema zaostale ribe ispod mreže, donjaka, koja se

Ribolov na Varaždin-Bregu, ugrađen ribarski stol

Foto: Ing. Fijan

dalje nehotice gazi i ubija. Riba je uvijek čista od mulja, ne nosi se blatnjava na ribarski stol, gdje se gubi vreme ispiranjem ribe, a blato, koje prska oko stola otežava posao radnika i prlja odjeću. Riba, lovljena automatskim uređajem, daleko je boljšega vanjskog izgleda, i bez vidnih ozljeda, koje su česte kod manipulacije ribolova povlačnim mrežama.

— Ribolov se vrši na najnižem dijelu ribnjaka, ispred izlaznoga grljenjaka, gdje je obično tlo pod debelim slojem mulja, a nasip visok sa strmim nagibom. Prenašanje ribe košarama uz nasip traži posebni napor, a to ostavlja tragove i na ribi. Kod

mehaniziranoga ribolova to prenašanje ribe otpada uopće, a u koliko se riba prenaša, to je maksimalno samo pola puta, uz mnogo povoljnije terenske prilike, sa blagim usponom.

Mali ribnjaci, kod kojih je rentabilnost uzgoja ribe uvijek osjetljivo pitanje, sa zadovoljstvom su prihvatili novi uvedeni način racionalnijega izlova ribe, napose radi nedostatka ribarskoga stručnoga kadra. Iako se po toj metodi ribolova riba ne lovi više naprijed ispred grljenjaka, već pozadi na izlaznoj cijevi, uz mnogo pogodniji pristup mjestu izlova ribe, ipak je ovim načinom rada ribolov unapređen, jer je stvarno ekonomičnij.

Ing. Ivo Sabioncello:

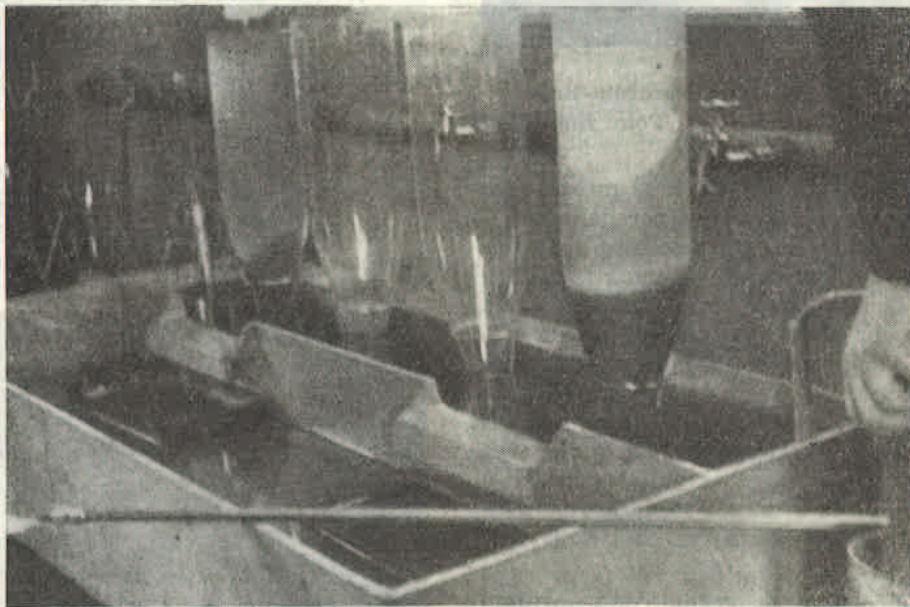
Novopodignuto mrijestilište za uzgoj plemenitih grabljivica u Čurugu

U mjestu Čurugu, nedaleko Novog Sada, na obali Mrtve Tise »Biserno ostrvo« izgradilo je poduzeće »ŠARAN« iz Novog Sada novo mrijestilište i ribogojilište za uzgoj plemenitih ribljih grabljivica — štuke, smuđa i soma. Ono je pušteno u pogon i proradilo je u veljači ove godine, kada se započelo sa umjetnim mrijestom štuke. To je prvi objekat takve vrste u Jugoslaviji i novi korak za daljnje unapređenje našeg slatkovodnog ribarstva.

Ovo mrijestilište će služiti za proizvodnju spomenutih plemenitih grabljivica u svrhu njihovog

oblika, dužine oko 28 km, a površine oko 300 ha. Mrtva Tisa danas više nema veze sa živim tokom rijeke Tise.

Ihtiofauna Mrtve Tise sastoji se pretežno od grabežljivaca, i to štuke, smuđa i soma, a pored toga ima obilje bijele ribe, koja služi grabljivicama kao izdašna hrana. Šaran je u ovoj vodi sporedna riba. Zbog ovakvog sastava ribljih vrsta, lokacija ovog mrijestilišta je vrlo dobro izabrana, jer daje mogućnosti opskrbe dovoljnim količinama matičnog materijala, a to je jedan od bitnih uslova za

Uređaj aparata za inkubaciju oplodene ikre štuke u mrijestilištu Čurug

uzgoja do konzumne veličine u zatvorenim vodama, kao i za poribljavanje otvorenih voda izraslim mladuncima.

Mrtva Tisa, na čijoj je obali izgrađeno ovo mrijestilište, je staro korito rijeke Tise, potkovastog

podizanje i uspješan rad ovakvih vrsta mrijestilišta. To treba u prvom redu imati na umu kod podizanja sličnih objekata.

Mrijestilište u Čurugu opskrbljuje se vodom iz samog korita Mrtve Tise. Kako je nivo vode Mrtve